

2.2. Přehled vybraných indikátorů a jejich význam pro udržitelný rozvoj

Ekonomický pilíř:

Hrubý domácí produkt na obyvatele

Vývoj hrubého domácího produktu

Základní makroekonomický ukazatel, který se používá pro stanovení úrovně, výkonnosti a dynamiky ekonomiky.

Produktivita práce

Kvalitativní ukazatel ekonomické úrovně a konkurenceschopnosti ekonomiky. Vyjadřuje účinnost lidské práce.

Deficit / přebytek veřejných rozpočtů

Charakterizuje rovnováhu mezi příjmovou a výdajovou stránkou veřejných rozpočtů, což je důležitá podmínka udržitelnosti veřejných financí. Výše schodku vztahovaná k HDP je jedním z konvergenčních maastrichtských kritérií pro přijetí jednotné měny euro.

Hrubá přidaná hodnota v sektoru služeb

Podíl sektoru služeb v ekonomice je důležitým indikátorem přechodu od industriální k postindustriální společnosti.

Míra investic

Makroekonomický indikátor budoucího ekonomického rozvoje. Charakterizuje investiční aktivitu subjektů v dané ekonomice.

Čistý disponibilní důchod domácností

Charakterizuje životní úroveň a je jedním z makroekonomických ukazatelů kupní síly obyvatelstva.

Malé a střední podnikání

Přibližuje ekonomický význam skupiny malých a středních podniků, která je díky své flexibilitě velmi důležitým prvkem stability hospodářského vývoje a zaměstnanosti.

Dopravní infrastruktura – hustota silniční sítě

Dopravní infrastruktura – hustota železniční sítě

Dostatečně hustá dopravní infrastruktura je nutným předpokladem ekonomického a sociálního růstu regionu.

Nákladní doprava

Přeprava surovin, materiálů a zboží je důležitým předpokladem pro rozvoj ekonomiky, má však negativní dopady na životní prostředí.

Osobní doprava

Přeprava osob má z ekonomického pohledu význam zejména pro mobilitu pracovní síly. Veřejná doprava snižuje negativní dopady individuální dopravy na životní prostředí.

Výdaje na výzkum a vývoj

Výše výdajů na výzkum a vývoj vypovídá o schopnosti ekonomiky investovat do svého budoucího rozvoje.

Sociální pilíř:

Domácnosti s čistým příjmem pod hranicí životního minima

Signalizuje míru ohrožení domácností (obyvatelstva) chudobou.

Obecná míra nezaměstnanosti

Ukazatel pro hodnocení situace na trhu práce a pro hodnocení vývoje v oblasti rozvoje lidských zdrojů.

Míra registrované nezaměstnanosti

Ukazatel pro hodnocení situace v oblasti nezaměstnanosti v regionech; signalizuje problémy v „regionálních a lokálních“ ekonomikách.

Míra zaměstnanosti starších pracovníků

Charakterizuje míru pracovního začlenění osob ve vyšším věku na trhu práce v souladu se strategií vytváření rovných příležitostí a boje proti všem formám diskriminace.

Zaměstnanost žen

Vypovídá o stavu a vývoji v oblasti zaměstnávání žen a o míře vytváření rovných příležitostí.

Míra úmrtnosti

Charakterizuje zdravotní stav populace a rozšíření některých závažných druhů onemocnění.

Očekávaná délka života

Ukazatel vypovídající o zdravotním stavu populace a jeho vývoji.

Nejvyšší dosažené vzdělání

Charakterizuje vzdělanostní úroveň obyvatelstva, indikuje úspěšnost uplatnění na trhu práce a zvyšování kvality lidských zdrojů.

Přístup k internetu

Signalizuje míru přiblížování k tzv. informační společnosti; přístup k informačním a komunikačním technologiím je nezbytným předpokladem rozvoje lidských zdrojů.

Výdaje na kulturu z veřejných rozpočtů

Vypovídá o míře prostředků věnovaných na kulturu v širším slova smyslu – kultura jako strukturovaná oblast zájmů, aktivit a činností napomáhá rozvoji jednotlivce a integraci občanské společnosti.

Pokrytí území schválenou územně plánovací dokumentací obcí

Vypovídá o míře komplexního a funkčního řešení a využití území obcí, o míře vytváření předpokladů k zabezpečení trvalého souladu všech přírodních, civilizačních a kulturních hodnot v území, zejména se zřetelem na péči o životní prostředí.

Průměrná délka soudního řízení

Ukazatel pro posuzování dlouhodobého vývoje výkonnosti soudní soustavy; výkonné soudnictví je základní podmínkou fungující správy státu a garantem ochrany subjektivních práv.

Občanská společnost – politická participace

Kvantifikuje míru politické participace občanů – zájem občanů aktivně ovlivňovat věci veřejné formou účasti ve volbách.

Ženy a muži v politice

Vypovídá o míře zapojení žen v politických a rozhodovacích funkcích a o míře prosazování rovnosti mužů a žen ve společnosti.

Občanská společnost – občanská participace

Charakterizuje míru účasti občanů na řešení věcí veřejných v oblasti tzv. neziskového sektoru (jedná se o oblast dobrovolného sdružování mimo sféry trhu, státu i soukromého života).

Environmentální pilíř:

Zornění zemědělské půdy

Zachycuje podíl orné půdy, která patří mezi nestabilní krajinnotvorné prvky, na celkové výměře zemědělské půdy.

Spotřeba průmyslových hnojiv

Měří spotřebu průmyslových hnojiv na hektar orné půdy; nadměrný přísun živin přispívá ke kontaminaci půdy i podzemních a povrchových vod.

Koeficient ekologické stability

Odráží charakter krajiny, míru jejího ovlivnění člověkem, poměr ekologicky stabilních (lesy, vodní plochy, trvalé travní porosty, sady, zahrady, vinice, chmelnice) a nestabilních ploch (orná půda, zastavěné plochy, ostatní plochy).

Ekologické zemědělství

Vyjadřuje podíl půdy, na které zemědělci hospodaří bez použití průmyslových hnojiv, chemických látek, hormonů či genetických modifikací.

Index defoliace

Indikuje zdravotní stav lesů; projevuje se v něm vliv emisí, sucha i druhové skladby dřevin.

Podíl listnatých dřevin

Lesy s vyšším podílem listnatých dřevin jsou odolnější vůči povětrnostním vlivům, suchu i hmyzím škůdcům. V původní druhové skladbě středoevropské flóry bylo zastoupení listnatých dřevin mnohem vyšší, než je dnes.

Jakost povrchových vod

Odráží kvalitu povrchových vod ve vodních tocích prostřednictvím podílu profilů, na kterých byla zjištěna silně a velmi silně znečištěná voda.

Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší

Ukazuje podíl území se zhoršenou kvalitou ovzduší, ve kterých jsou překračovány imisní limity pro ochranu zdraví lidí.

Emise oxidů dusíku

Oxidy dusíku jsou jednou z hlavních znečišťujících látek, mají podíl na tvorbě kyselých dešťů a přízemního ozónu; oxid dusnatý je jedním ze skleníkových plynů.

Emise oxidu siřičitého

Oxid siřičitý představuje jednu z hlavních znečišťujících látek, která se podílí zejména na tvorbě kyselých dešťů.

Produkce podnikového odpadu

Produkce komunálního odpadu

Odpad může být zdrojem znečištění všech složek životního prostředí a nakládání s ním vyžaduje ekonomické náklady.

Investiční výdaje na ochranu životního prostředí

Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí

Výdaje na ochranu životního prostředí odrážejí úroveň péče o životní prostředí ze strany veřejného a soukromého sektoru.